

Vyjádření prezidenta republiky při zahájení Týdne inovací ČR 2023

10.10.2023 - Petr Pavel | Správa Pražského hradu

Dobrý večer, dámy a pánové,

já jsem přemýšlel, jak zahájit tuto událost, na kterou jsem opravdu moc rád přišel, protože inovace nepovažuji jenom za moderní obsah rozhovoru a vystoupení politiků, ale považuji je za naprostou nezbytnost.

Vrátil jsem se v historii do svých začátků a říkal jsem si, v čem se podobají inovátoři a příslušníci speciálních jednotek. A protože jsem v nich začínal, tak vlastně jsem si řekl, že je to téměř totéž, protože když jsem nastoupil jako elév, tak mně můj patron, který mě zaučoval, říkal, musíš být kreativní a zároveň odvážný, nebo budeš mrtvej. U inovátorů naštěstí nehrozí to, že by byli mrtví, ale kreativitu a odvahu potřebují nezbytně také.

Slova jako inovace, automatizace, umělá inteligence a mnoho dalších se dnes objevují ve vystoupeních politiků téměř obligatorně. U některých proto, že je to prostě očekávané, je to tedy v kategorii „nice to have“, ale u naprosté většiny je to proto, že jsou si vědomi, že jiná cesta k budoucnosti ani nevede. My jsme dnes ve stále složitějším světě, který bohužel je složitější i bezpečnostně, a vidíme, že charakter toho soupeření se projevuje nejenom v otevřených vojenských konfliktech, jako je ten na Ukrajině nebo teď probíhající vojenská operace v Izraeli, ale že probíhá v mnoha dalších rovinách a probíhá především v té rovině technologické, vědecké. A to s těmi soupeři do budoucna asi největšími, na prvním místě Čínou.

Čína se nechala jasně slyšet, že ten kdo udělá první zásadní průlom v umělé inteligenci, tak ovládne svět. Můžeme si myslet, že je to možná trochu přehnané, ale na druhou stranu je v tom hodně pravdy. V globálním soupeření bude skutečně záležet na tom, kdo bude adaptabilnější, inovativnější, pružnější, kdo dokáže lépe využít všechny přínosy vědy a techniky, které se objevují stále rychleji, protože jak všichni víme, tak objem lidského vědění, spíš interval mezi tím, kdy se znásobuje, se stále zkracuje a zpracovávání tak obrovského množství informací a dat bez umělé inteligence, bez nových technologií, bez plné digitalizace rozhodně nebude možný. Takže nejenom v tom globálním soupeření bude záležet na tom, jak si demokratický svět dokáže poradit s inovacemi, jak si dokáže poradit s určitou roztržitostí a soupeřením uvnitř demokratického světa na rozdíl od autokratické centralizované Číny, která si může dovolit nejenom nařídít a dlouhodobě prosazovat strategie po dobu několika desetiletí, ale také soustředit obrovské prostředky a zamést z cesty všechny překážky, což ji samozřejmě v tomto ohledu činí efektivnější.

Výhodou na straně demokratického světa je právě to, že máme mnohem více zdrojů, a teď myslím zdrojů z hlediska variability přístupů mnoha zemí, které mají dlouhou tradici nejenom ve vědě, technice, ale také v implementaci poznatků vědy a techniky. A budeme-li schopni překonat soupeření mezi samy sebou, pokud budeme schopni být opravdu flexibilní, tak jsem přesvědčen o tom, že máme na to, abychom z hlediska vědy a techniky do budoucna byli těmi, kdo budou určovat tempo, ale kdo tedy zároveň bude schopen eliminovat rostoucí vliv právě třeba Číny.

Když se podíváme třeba na národní úroveň, tak ten princip není v ničem odlišný. My budto zůstaneme v tom našem, a teď mi promiňte ten výraz, teploučku, smrádečku, bez toho, že bychom cokoli podstatného měnili, a v tom případě začneme velice rychle zaostávat. Anebo si uvědomíme, že

cesta kupředu je jenom v tom, že změníme přístup, že změníme stav naší mysli z neustálého stěžování si, nadávání a setrvávání v tom, co jsme si zažili, a nemusíme nic měnit. Anebo se prostě rozhodneme využít ten potenciál, který máme. Začneme stavět na solidních základech, začneme podporovat kreativitu, začneme podporovat lidi, kteří mají odvahu. Začneme ne kritizovat občasné nezmary na cestě ke změnám, protože ty jsou nutným doprovodným rysem všech velkých objevů, všech velkých změn. A kdy naopak budeme podněcovat lidi k tomu, aby byli inovativní, aby byli kreativní, ale k tomu samozřejmě musíme tedy kromě toho nastavení mysli změnit nebo výrazně upravit i náš systém vzdělávání, který stále dosud kreativě, kritickému myšlení a odvaze příliš nenahrává. Těch úkolů je sice hodně, ale na druhou stranu, jak jsem řekl, myslím si, že máme na čem stavět.

Já jsem měl možnost navštívit asi před dvěma týdny Jihomoravské inovační centrum, kde mě mimořádně potěšilo, že máme něco, co jsem kdysi před lety viděl v holandském Eindhovenu, a mrzelo mě, že něco takového nemáme taky. Když jsem viděl počet firem, které centrum podporuje, jak intenzivně spolupracuje s univerzitním výzkumem, jak dokáže motivovat lidi různého věku, ale mladé myslí v tom, aby neváhali a přišli s novými řešeními, nebáli se jít s nimi do světa a potom v tom světě s těmi řešeními uspěli. To si myslím, že je přesně to, co potřebujeme.

Já bych moc rád, aby se tato atmosféra šířila nejenom mezi vámi přesvědčenými, ale abychom ji, pokud možno, šířili i mezi těmi, kteří do tohoto stavu mysli ještě nedospěli, a dali jim poměrně jednoduchý výběr, buďto setrvat v tom co máme a pak stagnace a postupné zhoršování podmínek života, anebo změna uvažování, více odvahy, více kreativity a v tom případě do budoucna první liga. Já jsem přesvědčen, že na ni máme.

Děkuji.

<https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/verejna-vystoupeni-a-rozhovory/vyjadreni-prezidenta-republiky-pri-zahajeni-tydne-inovaci-cr-2023-17407>